

самостоятелни, противоположни и често пъти взаимоизключващи се елементи, свързани в променлива конфигурация. Този тип организация е адаптивна към обстоятелствата, към разнообразието от контакти и към условията на живот, които ще се предлагат.

Разбирането, че Циганите и Чергарите живеят в неподвижна, застинала и възпроизвеждаща се като винаги идентична на себе си общност се пропуква при анализа на неговия вътрешен динамизъм, макар и интерпретациите на някои заинтересованите среди да доказват противното. Дори съвременните социални трансформации не водят към нейното уеднаквяване: различните групи се смесват в браковете, но от това не следва, че обществото е *тигел*, в който са се претопили и последните групи с различен произход. Стойността и ролята на различието са такива, че съединението разединява в същата степен, в която разединението съединява. Тези привидно противоречиви движения пронизват изцяло циганската общност, водят едновременно към нейното непрекъснато обединяване и разединяване, а променящите се връзки между различните сегменти, разнообразието на заемките от други общности и честите миграции, превръщат мозайката в калейдоскоп: движението променя конфигурациите, но отношенията се запазват.

Брачните съюзи

Брачните съюзи представляват един от съществените елементи на социалната организация. Те осигуряват едновременно нейната стабилност и нейната промяна. От голяма важност за индивида — в брака той получава ролята на възрастен — те са фундаментални за общността, защото са резултат на социален договор между групите. Формите на брака — пъстра бродерия върху един общ фон — варират значително в зависимост от групите. За някои от тях, например *Калдерашите* или *Ловарите*, сватбата е завършек на дълги серии от преговори между фамилиите. За други, като финландските *Каале*, *Манушите*, *Романичелите*, английските *Травелери*, или части от българските *Йерли*, брака започва с бягство, най-често съвсем кратко, след което младите се връщат за да помолят фамилиите за опрощение и одобрение. За трети — най-често такъв е случаят с иберийските *Кале* — бягството се осъществява не преди, а след